

Tajemství nejlepších škol je probádané: učí efektivně. Zde je pět znaků kvalitního vzdělávání

20. února 2018 autor: [redakce Rodiče vítáni](#)

Co dělá nejlepší školy těmi nejlepšími? Nabízí se odpověď, že dobří učitelé. Nebo dobří žáci? Obojí je z velké části pravda. Má to ale háček. Proč si pamatujeme tak málo i z toho, co nás učili (podle nás) výborní učitelé? Tajemství úspěchu dobrých škol je již probádané a dá se popsat celkem přesně. Podle Martina Romana, předsedy správní rady Základní školy a osmiletého Gymnázia PORG, má vzdělávací úspěch pět hlavních faktorů.

Martin Roman

Do výzkumu vzdělávání směřují obrovské finanční prostředky. Díky pečlivému studiu tisíců příkladů výuky ve školách dnes dobře víme, jak vypadá efektivní vyučovací proces. Ve hře je mnoho faktorů. Mezi ty nejdůležitější patří pět následujících.

Dobré školy učí efektivně

Vzpomínáte si na všechny ty informace z dějepisu a biologie, které jste do sebe na střední škole museli nasoukat, týden po písemce jste z nich neznali ani polovinu a teď už skoro nic? Když se podívám na učebnice biologie v nejlepších světových vzdělávacích systémech a srovnám je s těmi našimi, mám pocit, že žijeme na jiné planetě. V Kanadě, Finsku nebo Singapuru se učí podobně, školy se zaměřují na hlavní fakta a celkové porozumění. Díky tomu mají studenti šanci věci opravdu pochopit a fakta vícekrát opakovat, takže nakonec mají větší znalosti než my, kteří se pokoušíme naučit vše, ale děláme to neefektivně.

Nejde jim jen o fakta, ale i o souvislosti

Vždy je něco za něco. Pokud se učitel bude snažit děti naučit jména všech přemyslovských knížat, nezbude mu čas diskutovat s dětmi o tom, zda Karel IV. byl tak úspěšný panovník díky své genialitě, nebo měl také štěstí na dobu a okolnosti. Pokud se budou děti mermomocí

pokoušet dostat do dlouhodobé paměti i hlavní město Burkiny Fasso, nebudou mít prostor na přemýšlení o vztahu mezi bohatstvím zemí, jejich zeměpisnou polohou a náboženskou historií.

Když nebudeme mít ambici učit se nepodstatné informace, budeme mít mnohem větší šanci si zapamatovat ty klíčové. K trvalému osvojení je potřeba pracovat s informacemi 5 až 6 krát s časovým odstupem, je třeba se k nim pravidelně vracet, nechat je žáky znovu a znovu “vytahovat” z paměti. To je jediná efektivní cesta vedoucí k trvalému zapamatování.

V dobrých školách se hodnotí jinak

Hodnocení neslouží k tomu, aby student zjistil, co vše se nenaučil. Má motivovat k dalšímu učení. Efektivní je, pokud zpětná vazba pro studenta znamená další práci, při které se učí. V některých dobrých školách dokáží vnést do hodnocení i dobrodružství. Odhodili červené tužky a místo chyby označí třeba jen řádek, kde se vyskytuje. Ať si ji student najde sám, tím se opět učí. Kvalitní oprava se pak promítne do vylepšení hodnocení práce. Cílem není studenta natchytat na tom, co neuměl, ale něco ho naučit.

Dobré školy mají dobré výukové materiály

V dobré škole učitelé používají efektivní nástroje. Učebnice, pracovní listy, otevřené vzdělávací zdroje na internetu. V českých školách, zejména na druhém stupni a na středních školách, se stále ještě učí z učebnic postavených pouze na hromadění fakt. Dobrá učebnice biologie ale není napěchovaná jen klasifikací živočichů do různých tříd, řádů a čeledí. Pomáhá studentům pochopit, jak funguje příroda.

Učitel dobré školy hraje se všemi, nejen s nejlepšími

Učitel nekomunikuje jen s pár nejbystřejšími, kteří se hlásí, ale klade otázky, na které odpovídá celá třída. Žáci odpovědi píšou fixou na tabulky, hlasují o správných řešeních na prstech nebo v k tomu vyvinutých programech na mobilních telefonech. Díky tomu může

učitel uzpůsobit rychlost výuky, nedopustí, aby se někdo “ztratil”. Učitel navíc studenty do výuky přímo zapojuje. Děti se pod jeho vedením učí navzájem a taky se navzájem hodnotí. Každý ví, že nejvíc se toho naučíme, když učíme někoho jiného. Učiteli to šetří energii a studenty to motivuje a baví. Schopnost poskytovat i přijímat konstruktivní kritiku se jim bude v životě jistě hodit.

Nevíme, co přesně budeme potřebovat umět za dvacet let. Jediná jistota je, že budeme řešit problémy, se kterými jsme se nikdy předtím nesetkali. Dobrá škola kromě hotových pravd učí, jak si poradit s novými problémy, které nás potkají.

Martin Roman je předseda správní rady Základní školy a osmiletého Gymnázia PORG. Vystudoval efektivitu vzdělávání na Institute of Education UCL v Londýně. Spolupracuje s prestižní britskou soukromou školou Sevenoaks school.